

Adam Struzik
Marszałek Województwa Mazowieckiego

Znaczenie sektora leśno-drzewnego w rozwoju regionu

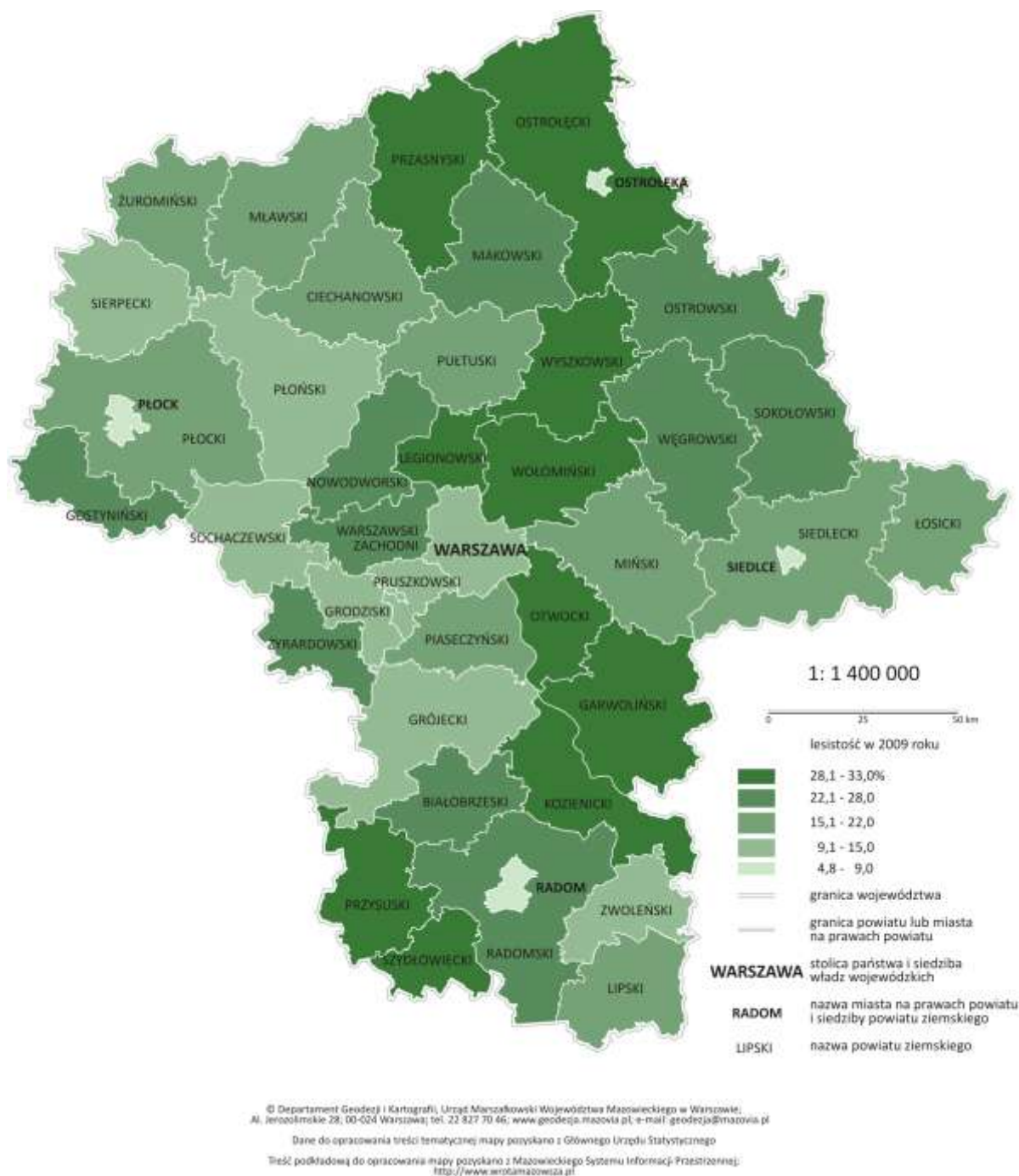
Skrót referatu na konferencję
„Możliwości wykorzystania sektora leśno-drzewnego w rozwoju kraju”
24–25 października 2012, Sękocin Stary

1. Problematyka zalesienia regionu Mazowsza

Środowiskiem, na którym bazuje sektor leśno-drzewny, są oczywiście lasy. Na wstępie przedstawiona zostanie sytuacja lasów na Mazowszu.

Lasy i grunty leśne w granicach województwa mazowieckiego zajmują ok. 814 tys. ha (drugie miejsce w kraju po województwie zachodniopomorskim), co jednak stanowi tylko 22,6% ogólnej jego powierzchni. Pod względem lesistości sytuuje to województwo mazowieckie na przedostatniej, przed województwem łódzkim, pozycji w kraju (lesistość Polski – 29,1%). Należy jednak podkreślić, że obszary o najmniejszym zalesieniu w województwie mazowieckim to grunty o bardzo wysokiej jakości, najlepsze do prowadzenia gospodarki rolnej.

Największą lesistością na Mazowszu (ponad 30%) charakteryzują się powiaty: wyszkowski, szydłowiecki, ostrołęcki, przysuski, kozienicki, legionowski, natomiast najniższą (do 15%) powiaty: płoński, zwoleński, sierpecki, sochaczewski, grodziski, pruszkowski, grójecki oraz miasta na prawach powiatu: Ostrołęka, Radom, Siedlce, Płock, m.st. Warszawa. Należy jednakże podkreślić, że stosunkowo dużo lasów jest na terenie stolicy – ponad 14%, co jest ewenementem w skali Europy.

Rys. 1. Lesistość powiatów województwa mazowieckiego

W strukturze własnościowej lasów województwa przeważają lasy publiczne (57%), ale w stosunku do struktury własnościowej lasów w kraju, gdzie lasy publiczne stanowią 81,8%, jest to dominacja niewielka. Lasy państwowe na terenie województwa znajdują się w zarządzie sześciu regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych (Warszawa, Białystok, Radom, Lublin, Olsztyn, Łódź); powierzchnia lasów państwowych pod nadzorem RDLP w

Warszawie stanowi ok. 45% powierzchni wszystkich lasów tej kategorii na terenie województwa.

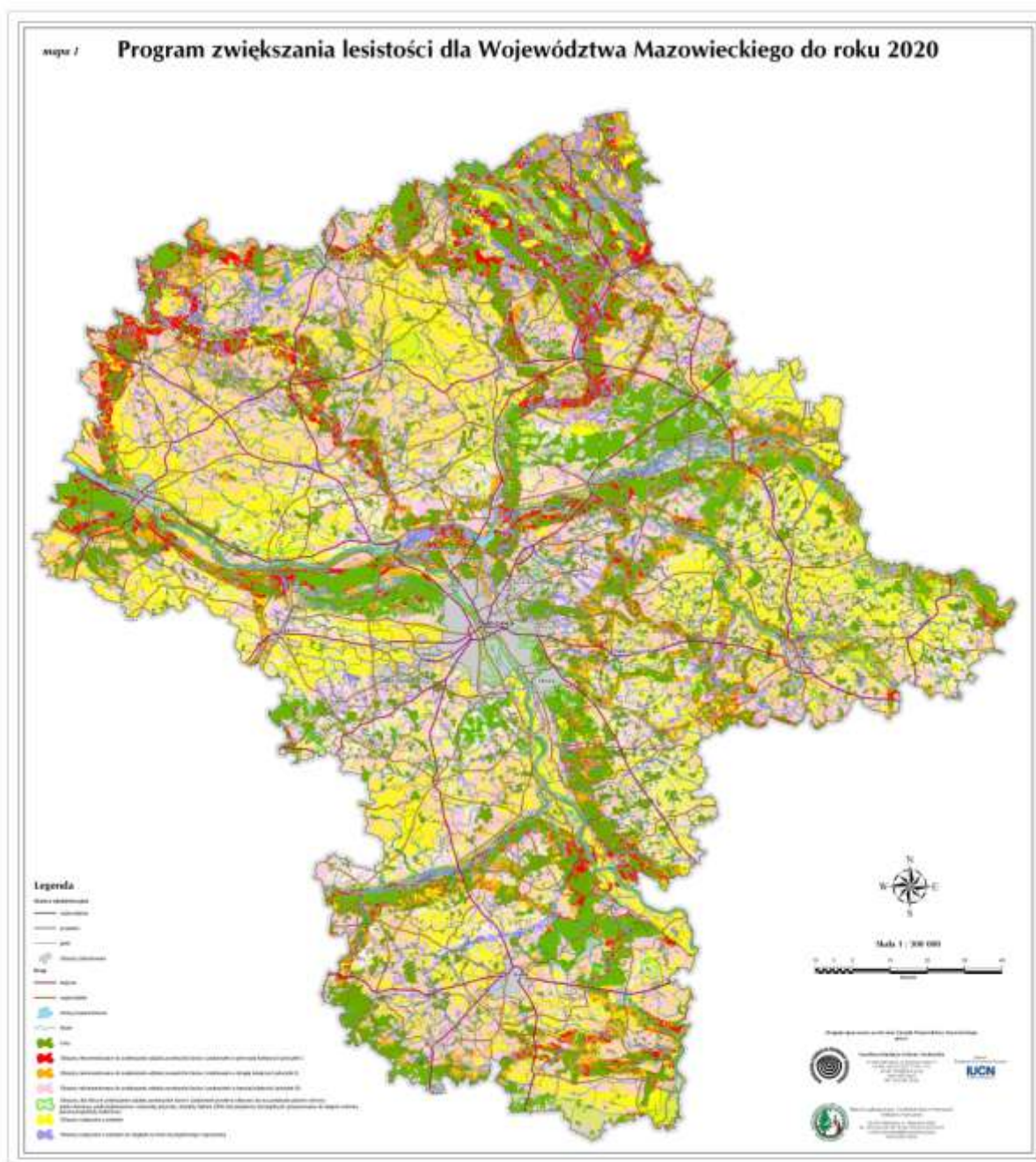
Lasy prywatne, które zajmują 43% powierzchni leśnej województwa, charakteryzują się dużym rozdrobnieniem kompleksów i jednolitym składem gatunkowym (znaczna dominacja monokultur sosnowych).

„Program zwiększania lesistości dla Województwa Mazowieckiego do roku 2020” i jego cel strategiczny

Aby poprawić sytuację leśną Mazowsza, na zlecenie Zarządu Województwa Mazowieckiego opracowano „Program zwiększania lesistości dla Województwa Mazowieckiego do roku 2020”, który 19 lutego 2007 r. został przyjęty przez Sejmik Województwa Mazowieckiego.

Zasadniczym celem Programu jest szczegółowe wskazanie terenów, w których, z uwagi na uwarunkowania przyrodnicze oraz społeczno-gospodarcze, powinien zostać zwiększony udział gruntów zalesionych, i terenów oraz obszarów, które z uwagi na te uwarunkowania powinny zostać wyłączone z zalesień.

Powierzchnia lasów w województwie mazowieckim zwiększyła się w okresie obejmującym wskazany Program. Nie jest to jednak wzrost zadowalający. Według danych GUS, w 2004 r. było w województwie mazowieckim ok. 790 tys. ha lasów, w 2009 r. – ok. 814 tys. ha.

czerwony – obszary rekomendowane do zwiększenia udziału powierzchni lasów w pierwszej kolejności;
pomarańczowy – obszary rekomendowane do zwiększenia udziału powierzchni lasów w drugiej kolejności;
różowy – obszary rekomendowane do zwiększenia udziału powierzchni lasów w trzeciej kolejności;
żółte – obszary wyłączone z zalesień, głównie z uwagi na występowanie gruntów o bardzo wysokiej jakości produkcyjnej.

Rys. 2. Program zwiększania lesistości dla Województwa Mazowieckiego do roku 2020

Głównym celem rekomendowanych zalesień jest uzupełnianie leśnych korytarzy ekologicznych i poprawa struktury przyrodniczej Mazowsza, a także ochrona przeciwpowodziowa terenów przyrzecznych, ochrona zasobów wodnych, w tym wód podziemnych.

2. Branża leśna jako gospodarka zrównowazona

Las jest zasobem odnawialnym, posiadającym zdolność odnawiania wszystkich pełnionych przez siebie funkcji. Zasoby odnawialne odznaczają się tym, że dopóki człowiek korzysta z nich rozsądnie, nie naruszając warunków równowagi środowiska, dopóty się odnawiają i można korzystać z nich wiecznie.

Pojęcie „zrównowazenie“ w odniesieniu do gospodarki korzystającej ze środowiska pochodzi właśnie z leśnictwa i zostało użyte po raz pierwszy w roku 1713 przez Hansa Carla von Carlowitza w związku z niszczeniem lasów przez gospodarkę rabunkową (niezrównowazoną).

Zasada zrównowozonego korzystania ze wszystkich funkcji lasów wpisana jest w polskie prawodawstwo. Ustawa o lasach stawia na trwałość i wielofunkcyjność lasów.

Leśnictwo ma to szczęście, że jest branżą gospodarki, która przy odpowiednim zarządzaniu jest niewyczerpalna. Należy również zauważyć, że leśnictwo, poza osiąganymi celami ekonomicznymi, spełnia szereg funkcji pozaprodukcyjnych. Lasy odnawiają zapasy tlenu w atmosferze i zmniejszają w niej zawartość dwutlenku węgla, przyczyniając się do łagodzenia efektu cieplarnianego. Większa ilość lasów to także mniej wyjałowionych gleb, lepsza regulacja obiegu wody w przyrodzie, przeciwdziałanie powodziom oraz ochrona gleb przed erozją. Lasy poza tym znakomicie nadają się do zagospodarowania terenów zdegradowanych i gleb o niskiej jakości produkcyjnej.

Branża leśna w istotny sposób wpływa na środowisko regionu (powietrze, wody, gleby), pośrednio oddziałując pozytywnie na inne branże korzystające ze środowiska.

Wszyscy lubimy odpoczynek w lesie. Cisza, świeże powietrze i piękno leśnych ostępów łagodzą nerwy skołatanego szybkim tempem życia. Coraz więcej osób chce korzystać z uroków lasów, szczególnie mieszkańcy miast, pragnący oderwać się od szarych murów osiedli.

Branża leśna kształtuje warunki zdrowotne i rekreacyjne regionu, przyczyniając się do wzrostu jego atrakcyjności.

3. Branża leśna jako lokalny pracodawca

W lasach znajdują zatrudnienie lokalne społeczności. Pracę w lesie wykonują głównie miejscowe podmioty gospodarcze.

Na przykład na terenie RDLP Warszawa, które obejmuje 45% lasów państwowych w województwie mazowieckim (ok. 25% wszystkich lasów Mazowsza), zatrudnienie znajdują pracownicy 111 firm (według danych z 2011 roku). Struktura zatrudnienia w firmach leśnych na terenie RDLP Warszawa przedstawia się następująco:

Liczba firm zatrudniających pracowników stałych

Firmy							
jedno-osobowe	2-5-osobowe	6-10-osobowe	11-15-osobowe	16-20-osobowe	21-25-osobowe	26-50-osobowe	ponad 50-osobowe
19	60	23	5	3			1

Źródło: RDLP w Warszawie

Branża leśna to istotne wzbogacanie lokalnego rynku pracy w regionie.

4. Branża drzewna w rozwoju regionu

Surowiec drzewny, efekt pracy lokalnych społeczności, daje zatrudnienie w przemyśle drzewnym i papierniczym.

Przemysł drzewny obejmuje gałęzie: tartaczną, meblarską i wyrobów stolarskich, płyt (wiórowych i pilśniowych) i sklejek.

Do największych na Mazowszu firm przemysłu drzewnego należą:

- PPHU Tartak Import Eksport Jerzy Abramczyk – zatrudnia 54 osoby (stan na wrzesień 2012 r.),
- PP MARDOM Jan Walaszek – zatrudnia 207 osób (stan na wrzesień 2012 r.),
- TRAK Garbatka – zatrudnia 102 osoby (stan na wrzesień 2012 r.).

Przemysł papierniczy. Największą firmą w tym sektorze jest Stora Enso Wood Products Sp. z o.o. (Ostrołęckie Zakłady Celulozowo-Papiernicze), która zatrudnia w Ostrołęce 1045 osób (stan na wrzesień 2012 r.).

Sektor drzewny i papierniczy to duża gałąź gospodarki Mazowsza, która stymuluje rozwój całego regionu.